

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**29 Nisan 2020
Çarşamba**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

29 Nisan 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

— Antalya AKEV Üniversitesi Ana Yönetmeliği

— Ufuk Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (UFSEM) Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Çiftçinin kredi borcuna 6 öteleme neyi kapsıyor?

Çiftçilerin kullandıkları, mayıs ve haziranda vadesi dolacak Hazine destekli Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri'ne olan kredi borçları 6 ay ertelenecek. Erteleme ile ilgili detaylar henüz netleşmedi, ancak ilk gelen bilgiler beklentilerin karşılanmadığını gösteriyor.

28 Nisan 2020

Ali Ekber YILDIRIM

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dün yaptığı "Ulusa Sesleniş" konuşmasında çiftçilerin mayıs ve haziranda vadesi dolacak Hazine destekli Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri'ne olan kredi borçlarının 6 ay ertelendiğini söyledi.

Erteleme ile ilgili detaylar henüz açıklanmadı.

Edindiğimiz bilgilere göre uygulama şöyle olacak;

1- Çiftçilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden aldığı sübvansiyonlu (hazine destekli) kredilerin mayıs ve haziranda ödenmesi gereken taksitleri faizsiz olarak 6 ay ertelenecek.

2- Çiftçi sübvansiyonlu kredisinin iki aylık taksidini 6 ay sonra Kasım-Aralık döneminde ödeyecek.

3- Mayıs ve haziranda ödenmesi gereken ve 6 ay ötelenen kredi taksitleri için herhangi bir faiz uygulanmayacak.

4- İki aylık taksit ertelemesi için çiftçilerin banka Őubesine gitmelerine gerek olmadan otomatik olarak ötelenmesi veya dijital ortamda iŐlemin yapılması öngörülüyor. Ancak, henüz net bir açıklama yok.

5- Sübvansiyonlu yani hazine destekli olmayan normal tarım kredilerine ilişkin bir erteleme, öteleme yok.

6- Sbvansiyonsuz tarım kredileri için iftiler Ziraat Bankası'na baŐvurduğunda faizi ile yeniden yapılandırılıyor.

7- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın sosyal medyada yaptığı paylaŐıma göre çiftçilerin telenecek kredi toplamı 6 milyar lira civarında olacak.

Beklentilerini karŐılamaktan uzak

Koronavirüs nlemleri kapsamında bir çok sektöre yönelik tedbirler açıklanırken, çiftçiler kullandıkları tarımsal kredilerin en az bir yıl süreyle faizsiz ertelenmesini istiyordu. 2020 yılında ödenecek kredi borçlarının veya faizinin tümüyle silinmesini isteyen çiftçiler de var. Sadece ki aylık taksidin ötelenmesi çiftçilerin beklentilerini karŐılamaktan çok uzak kaldı.

Dijital Tarım Pazarı'nın tanıtımı bugün yapılacak

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hayata geçirilen Dijital Tarım Pazarı'nın (DİTAP) tanıtımı yarın gerçekleştirilecek.

Tarım ve Orman Bakanlığında yapılan açıklamaya göre, gıdada üretimden tüketime tüm zinciri dijital ortama taşıyacak DİTAP uygulamaya konuldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) desteklediği, tohumdan çatala kadar sürecin tek elden yürütülmesini sağlayacak, üretici ile tüketici arasında doğrudan bağ kuracak DİTAP ile tarımın tüm paydaşları tek bir platformda buluşacak. Böylece çiftçi ürününe rahatlıkla pazar bulacak, tüketici ve esnaf ise aradığı kalite ve standartta ürünü tedarik edecek.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ev sahipliğinde Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılacağı DİTAP açılışına ilişkin online basın toplantısı yarın gerçekleştirilecek.

Bakan Pakdemirli de konuya ilişkin Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, "Yarın tarım sektörümüzün dijitalleşmesi yolunda büyük bir adım atıyoruz. Hem üreticiyi hem tüketiciyi koruyacak bu adım memleketimize büyük bir katkı sağlayacak." ifadelerini kullandı.

Ticaret Bakanlığı, TOBB ve Facebook'tan KOBİ'lere yönelik dijital iş birliği

KOBİ'lere yönelik çevrim içi eğitim portalı Facebook İstasyon'un internet sitesi üzerinden hizmete açıldı.

28 Nisan 2020

Dünyayı ve Türkiye'yi etkisi altına alan koronavirüs salgınına yönelik çeşitli tedbirleri hayata geçiren Ticaret Bakanlığı, Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB) ve Facebook iş birliğiyle KOBİ'lere yönelik çevrim içi eğitim portalını hizmete açtı.

Facebook'un Türkiye'deki ilk topluluk merkezi olan "Facebook İstasyon"un internet sitesi adresi üzerinden erişilebilecek portalda, COVID-19 salgını nedeniyle birtakım zorluklar yaşayan Türk firmalarına bu süreci daha kolay atlatabilmeleri için tavsiyeler, dijital eğitimler, programlar ve kaynaklar yer alıyor.

Bakanlığın firmalara sağladığı desteklerin yanı sıra, uzmanların anlatımıyla Ticaret Bakanlığı hizmetlerinin tanıtıldığı videolar da portalda paylaşılıyor.

TOBB ve Facebook'un Türkiye'deki KOBİ'lere sundukları hizmetlerin de tanıtıldığı portalda "Facebook ile Öne Çıkın", "Sınırları Aşan KOBİ'ler" ve kadın girişimcilerin işletmelerini büyütmelerine yardımcı olan "She Means Business" programları gibi KOBİ'lere yönelik çevrim içi eğitimler bulunuyor.

İlk etapta KOBİ'lere yönelik programların yer alacağı portalda, ikinci aşamada esnafa yönelik eğitimler verilecek.

"KOBİ, esnaf ve sektörlerle sürekli iletişim halindeyiz"

Söz konusu iş birliğine ilişkin değerlendirmelerde bulunan Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, dünyayı tehdit eden COVID-19 salgınının birtakım tüketim ve yaşama alışkanlıklarında da değişime neden olduğuna işaret ederek, bu değişimin sosyal medyayı ve online platformları daha fazla kullanmak için vakit sağladığını aktardı.

Vatandaşların, Bakanlığın hizmetleri hakkındaki bilgilere en hızlı ve kolay bir şekilde ulaşmasını sağlamak için, dijital ortamdan "Export Akademi", "Sanal Ticaret Akademisi" gibi çeşitli eğitim faaliyetleri gerçekleştirdiklerini belirten Pekcan, şunları kaydetti:

"Bu kapsamda Facebook ile de iş birliğine gittik. Bakanlığımızla ilgili tüm iş ve işlemleri, tüm hizmetlerimizi dijitalleştirmeye gayret ediyoruz. KOBİ'lerimize, esnafımıza, ihracatçımıza, ticaret erbabına ve vatandaşlarımıza hizmetlerimizi dijitalleşmenin faydalarıyla azami ölçüde sunma gayretindeyiz. Sizlere bu platformdan seslenerek, zor günlerde yanınızda olduğumuzu hatırlatmak istedik."

Pekcan, Facebook ile yapılan iş birliği kapsamında da Bakanlığın hizmetlerini ve desteklerini kısa filmler, animasyonlar, videolarla anlattıklarına değinerek, "Bunları izleyerek Bakanlığımız hizmetleriyle ilgili bilgi sahibi olabilirsiniz. Yakın zamanda bu portalda esnafımıza yönelik çalışmalar da yer alacak. Bu zor günlerde sizlere evlerinizde hizmet verebilmek için tüm arkadaşarımla canla başla çalışmaya devam ediyoruz." ifadelerini kullandı.

Bakanlık olarak KOBİ, esnaf ve sektörlerle sürekli iletişim halinde olduklarını, sorunlarını ve çözüm önerilerini dinlediklerinin altını çizen Pekcan, "KOBİ'lerimizin, esnafımızın, ihracatçımızın her daim yanındayız ve her türlü desteği vermeye hazırız. Bu zor günleri hep birlikte daha da güçlenerek aşacağımıza inancımız tam." değerlendirmesinde bulundu.

"Sorunlarınızı oda ve borsalar kanalıyla iletin"

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da salgının ilk gününden itibaren girişimcilerin talep ve sorunlarını tespit etmeye ve çözüm üretmeye odaklandıklarını vurgulayarak, sürecin dinamik olduğunu, bu kapsamda talep ve sıkıntıların oda ve borsalar kanalıyla TOBB'a iletilmesi gerektiğini belirtti.

Bu süreçte karamsarlığa yer olmadığı aktaran Hisarcıklıoğlu, şunları kaydetti:

"Kendinizi asla yalnız hissetmeyin. Biz buradayız. Sizler için görevimizin başındayız. İletişim çok önemli. Hızlı hareket etmek zorundayız. Yaşadığınız sorunları bizlere iletin. Sıkıntıları aktarın ki biz de hükümetimize iletelim, çözüm arayalım. Müteşebbis asla pes etmez, durmaz, yıkılmaz. Ben inanıyorum ki bu sıkıntı da geçecek. Sizlere güveniyorum."

"KOBİ'lerimize destek olmaktan mutluluk duyuyoruz"

Facebook Türkiye Kamu Politikaları Departmanı Başkanı Çağatay Pekyörür ise COVID-19 salgınının dünya genelinde etkilerinin devam etmesiyle birlikte, KOBİ'lerin bu süreçten en çok etkilenen taraflardan biri olduğuna şahit olduklarını belirterek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Biz de Facebook olarak Türkiye'de faaliyet gösteren KOBİ'lerimizin kapılarını açık tutmaya devam etmeleri adına onlara destekte bulunmaktan mutluluk duyuyoruz. Salgın döneminde müşterileriyle internet üzerinden bağlantı kurmaya devam etmek isteyen işletmelere önemli kolaylıklar sunan bir teknoloji şirketi olarak, ülkemizdeki KOBİ'lerin bu süreci en kolay şekilde atlatalmaları için elimizden geleni yapmak için var gücümüzle çalışıyoruz. İnanıyorum ki Ticaret Bakanlığı ve TOBB ile beraber hayata geçirdiğimiz KOBİ yardım sayfamızda yer alan çevrim içi eğitim programlarımız ve kaynaklarımız aracılığıyla Türkiye'deki KOBİ'lerimizin bu zor dönemde karşılaştıkları beklenmeyen zorlukları en aza indirmelerine yardımcı olacağız."

Moody's: Türkiye 2020'de %5 küçülecek

Moody's, G20 ülkeleri için 2020 ve 2021 yılı GSYH büyüme tahminlerini revize etti. Türkiye ekonomisinin 2020 yılında yüzde 5 daralacağını tahmin eden Moody's, 2021 yılında ise yüzde 3,5 büyüme yaşanacağını öngördü.

29 Nisan 2020

Moody's Investors Service yayınladığı raporda, G20 ülkeleri için 2020 ve 2021 yılı büyüme tahminlerini revize etti. Türkiye ekonomisinin 2020 yılında yüzde 5 daralacağını tahmin eden Moody's, 2021 yılında ise yüzde 3,5 büyüme yaşanacağını öngördü.

Bugün yayınlanan Global Makro Görünüm 2020-21 raporunda G20'nin gelişmiş ekonomilerinin 2020 yılında yüzde 5,8 daralacağı tahmininde bulunan Moody's, 2021'de ise bu ülkelerin çoğunda reel GSYH'da bir toparlanma olsa da GSYH'nın kriz öncesi seviyelerin altında kalmaya devam edeceğini vurguladı.

Çin dışarıda bırakıldığında G20'nin gelişmekte olan ekonomilerinde daralmanın yüzde 3,5 olacağını belirten Moody's, salgın öncesinde yüzde 3,2 büyüme beklediğini hatırlattı.

Moody's 2020 yılında Çin ekonomisini sadece yüzde 1,0 büyümesini bekliyor. G20'nin tamamı dikkate alındığında ise bu yıl yüzde 4,0 daralma ve 2021 yılında yüzde 4,8 büyüme yaşanacağı tahmin edildi.

Piyasalarda gözler Fed'in faiz kararında

Fed'in faiz kararını açıklayacağı günde küresel piyasalar, ABD vadeli endekslerindeki artılar öncülüğünde iyimser bir başlangıç yaptı. Dün kısa bir süreliğine 7 lirayı geçen dolar/TL ise 6,98 seviyelerinde...

29 Nisan 2020

Küresel piyasalarda gözler Fed'in bu akşam TSİ 21.00'de açıklayacağı faiz kararı odaklanmış durumda. Karar öncesinde dün satıcılı kapatan ABD borsalarının ardından bu sabah ABD vadeli endekslerinde yüzde 1'e yakın artılar söz konusu. Asya borsalarında ise Japonya kapalı, Çin borsaları ise ABD vadeli endekslerinin etkisiyle hafif artıda.

Dolar 6,98'den başladı

Fed'in faiz kararı öncesinde yurt içinde ise nisan ayı ekonomik güven endeksi verileri takip edilecek. Dün çok kısa bir süreliğine 7 liranın üzerini gören dolar/TL kuru, bu sabah itibarıyla 6,98 seviyelerinde. Euro/TL ise 7,57 seviyesinden güne başladı.

Yurt içinde şirketlerden 2020 ilk çeyrek bilançoları gelmeye devam ediyor. Dün Akbank'ın bilançosunun ardından bugün de Garanti BBVA'nın bilanço açıklaması bekleniyor.

Petrol fiyatları sert düştükten sonra bugün toparlanıyor

Petrol fiyatları, tekrar negatif fiyatların görüleceği endişesi ile yatırımcıların ve büyük bir fonun Haziran vadeli kontrattan çıkması sonucu son iki günde değerinin dörtte birinden

fazlasını kaybettikten sonra yükseldi. ABD ham petrolü yüzde 10'un üzerinde değerlenirken haziran vadede 13 dolara çıktı. Brent petrol ise yeniden 20 doları aşarak 21 dolar düzeyine tırmandı.

Fed'in faizlerde değişiklik yapması beklenmiyor

Bu akşam saat 21.00'de gelecek olan Fed faiz kararından yarım saat sonra Fed Başkanı Jerome Powell'ın açıklamaları da takip edilecek. Piyasalarda beklenti faizlerde değişiklik olmayacağı yönünde bir beklenti oluşurken; faiz kararından çok Powell'ın açıklamaları merak ediliyor.

Fitch, İtalya'nın notunu indirdi

Fitch Ratings, İtalya'nın kredi notunu BBB- seviyesini indirdi ve yapılan not indiriminin koronavirüs salgınının İtalya ekonomisine ciddi etkisini yansıttığı bildirdi.İtalya Ekonomi Bakanı Roberto Gualtieri, Fitch'in not indirimi kararının Avrupa Birliği ve Avrupa Merkez Bankası tarafından alınmış önemli ekonomik kararları hesaba katmadığını savundu.

Günün Ajandası

TÜİK ekonomik güven endeksini açıklayacak (10.00).

Moody's Analytics, koronavirüs salgınının Türk ekonomisine etkileri üzerine webinar düzenleyecek(14.00).

ABD'de haftalık MBA mortgage verileri (14.00), GSYH öncü verileri (15.30), bekleyen konut satışları (17.00), haftalık DOE petrol stokları (17.30) izlenecek.

'Kırmızı Hat' uygulamasında geri adım

Gazeteniz DÜNYA'nın bugün "İthalata kırmızı hat freni" başlığıyla manşetine taşıdığı, tüm ithalat işlemlerinin birebir denetimden geçmesini öngören kırmızı hat uygulamasında gelen tepkiler üzerine geri adım atıldı. İthalat işlemlerinde eski sisteme dönüldü.

Gazeteniz DÜNYA'nın bugün "İthalata kırmızı hat freni" başlığıyla manşetine taşıdığı, tüm ithalat işlemlerinin birebir denetimden geçmesini öngören Kırmızı Hat uygulamasında gelen tepkiler üzerine geri adım atıldı. YYS sahibi firmalar, yeniden 'Yeşil Hat'a yönlendiriliyor.

Edinilen bilgilere göre, uygulamanın dün başlayacağını duyulmasının ardından, çok sayıda iş dünyası temsilcisi ekonomi yönetimine ciddi baskı yapmaya başladı. İthalatla birlikte eş zamanlı olarak ihracatın da duracağı uyarılarını dikkate alan ekonomi yönetiminin Kırmızı Hat uygulamasından geri adım attığı bildirildi. Yetkilendirilmiş Yükümlü Derneği Başkanı Mehmet Altay Yegin, bu sabah itibarıyla Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) sahibi firmaların yeniden Yeşil Hat'a yönlendirildiğini açıkladı. Gümrük Müşaviri İlhan Bulut da gelen tepkiler üzerine gümrüklerde dün başlatılan ve ithalatı durma noktasına getiren uygulamada yeniden eski sisteme dönüldüğünü aktardı.

İthalat durma noktasına gelmişti

Dün başlayan uygulama ile tüm Türkiye'de ithalat neredeyse durma noktasına gelmişti. Bakanlıktan gelen talimatla ithalatta; 1 Mayıs'a kadar tüm malların 'Kırmızı Hat'a yönlendirileceği ve ithalatta kontrol yapan memurların minimuma indirileceği açıklanmış, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) ve diğer ayrımlar yapılmadan tüm ithalat beyannameleri 'Kırmızı Hat'a yönlendirilmeye başlamıştı. Bilindiği gibi, Kırmızı Hat'ta mallar evrakları ile birlikte fiziki olarak da kontrole tabi tutulduğu için işlemler yaklaşık bir hafta sürüyor. Malların gümrüklerden çekilememesiyle, üretim bantlarında ham madde bekleyen fabrikaların ciddi sıkıntı yaşayacağı gibi, ithal edilen ürünler için büyük miktarlarda demoraj ve ardiye ücretleri ödeneceği dile getiriliyordu. Ayrıca diğer ülkelerin misilleme yapmasından endişe ediliyordu. Uygulamayı büyük tepkiyle karşılayan sanayici Ankara'dan geri adım bekliyordu.

Son dakika...

Cumhurbaşkanı Erdoğan Trump'a mektup gönderdi...

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD Başkanı Donald Trump'a Türkiye'nin ABD'ye tıbbi malzeme yardımıyla birlikte mektup gönderdi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD Başkanı Donald [Trump](#)'a Türkiye'nin ABD'ye tıbbi malzeme yardımıyla birlikte mektup gönderdi.

[Cumhurbaşkanı Erdoğan](#), Trump'a hitaben yazdığı mektubunda, "Bu süreçte, gerek salgınla mücadelenin gerektirdiği temel ihtiyaçların karşılanmasında gerek normalleşme sürecinde, ülkemiz, ABD'nin güvenilir ve güçlü bir ortağı olarak, her türlü dayanışmayı sergilemeye devam edeceğine emin olabilirsiniz" dedi.

"TIBBİ MALZEMELERDEN OLUŞAN BİR YARDIMI BUGÜN ABD'YE GÖNDERİYORUZ"

Erdoğan'ın gönderdiği mektupta şu ifadeler yer verildi.

"Sayın Başkan, Değerli Dostum, Küresel ölçekte bir kriz yaratmış olan Kovid-19 salgınının ülkelerimizde ve dünyamızda yol açtığı sınamalara karşı sizinle sürdürmekte olduğumuz iş birliğine büyük önem attığımı biliyorsunuz. Kovid-19'u

müşterek çabalarımızla yeneceğimize güveniyor, bu krizle mücadeleden edindiğimiz dersler ve geliştirdiğimiz yeni imkanlarla kamu sağlığı alanında geleceğe çok daha güçlü ilerleyeceğimize inanıyorum. Bu çerçevede ABD'deki salgını kontrol altına almak amacıyla verdiğiniz kararlı mücadeleyi takdirle izliyor, aldığınız tedbirler sayesinde vaka sayılarında aşağı yönlü bir eğilim elde ederek normalleşme yönünde ilk adımları atmaya başlamanızdan büyük memnuniyet duyuyorum. Amerikan halkının bu dönemde de gerekli dirayeti sergileyerek, hepimizi derinden sınavan bu krizi en kısa sürede geride bırakacağından şüphe duymuyoruz. Bu süreçte, gerek salgınla mücadelenin gerektirdiği temel ihtiyaçların karşılanmasında gerek normalleşme sürecinde, ülkemizin, ABD'nin güvenilir ve güçlü bir ortağı olarak, her türlü dayanışmayı sergilemeye devam edeceğine emin olabilirsiniz. Nitekim, daha önce ihracatına izin verdiğimiz malzemelere ilaveten, bu defa da Hava Kuvvetlerimize ait bir uçakla, Amerikan halkının acil ihtiyaç duyduğu tıbbi malzemelerden oluşan bir yardımı bugün ABD'ye gönderiyoruz. Gönderdiğimiz bu mütevazı yardımın salgınla mücadelenize destek olmasını ve hastalığa yakalanan vatandaşlarınızın en kısa sürede sağlığına kavuşmasına katkı sağlamasını diliyorum"

"MİLLETİM ADINA TAZİYELERİMİ YİNELİYORUM"

"Değerli Dostum,

Salgın sonrası süreçte de bu iş birliğimizin devam etmesinin ve başta uluslararası ekonominin yeniden sağlığına kavuşturulması olmak üzere, küresel düzenin gerektirdiği reform ve düzenlemelerin hayata geçirilmesinde de yakın eşgüdüm ve ortaklık içinde hareket etmemizin son derece önemli ve yararlı olacağına inanıyorum. Bu konudaki fikir ve önerilerimizi en kısa sürede karşılıklı olarak paylaşabilmeyi ümit ediyorum. Aynı şekilde, salgın vesilesiyle daha da güçlenen ve çeşitlenen iş birliğimizin yarattığı olumlu ortamdan, Türk-Amerikan ikili ilişkilerini her alanda ilerletmek ve başta 100 milyar dolar ticaret hedefimiz olmak üzere, ülkelerimizin sahip olduğu potansiyeli en etkin şekilde hayata geçirmek için de istifade etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Nitekim, Suriye ve Libya başta olmak üzere, bölgemizdeki son gelişmeler, Türk-ABD ittifakının ve iş birliğinin en güçlü şekilde sürdürülmesinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Umuyorum ki, önümüzdeki dönemde, Kongre ve ABD basını da, salgın sırasında sergilediğimiz bu dayanışmanın da etkisiyle, ilişkilerimizin stratejik önemini daha iyi kavrayacak ve ortak sorunlarımızla ortak mücadelemizin gerektirdiği anlayış içinde hareket edecektir. Bu vesileyle, ABD'de Kovid-19'dan ötürü hayatını kaybeden vatandaşlarınız için başta onların yakınları olmak üzere, dost ve müttefik Amerikan halkına, ülkem ve milletim adına taziyelerimi yineliyor; birlikte başarıyla sonlandıracağımız bu mücadelede yakın iş birliğimizin devamı dileğiyle içten sevgi ve selamlarımı iletiyorum"

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay corona virüs sonrası normale dönüş planını Hürriyet'e anlattı

Hande FIRAT

“Normale dönüş planı” ya da “normale dönüşün yol haritası” çalışmalarında sona gelindi. Planın ana eksenini Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Hürriyet’e anlattı: “Yol haritasını dinamik bir süreç olarak tanımlamalıyız. ‘Her şey bitti, normale dönüyoruz’ değil. Bir anlamda hijyen, maske ve sosyal mesafe ile yaşayacağız. Her senaryoya karşı hazırlık yapıldı.”

Cumhurbaşkanı Yardımcısı [Fuat Oktay](#) koordinasyonunda hazırlanacak normalleşme planı, bayrama kadar açıklanacak. “Kazanımları kaybetmeden normale dönmeliyiz” diyen Oktay, plan hayata geçtiğinde de sağlık ve sosyal mesafe ile ilgili tüm kuralların her sektörde ve her yerde uygulanmasına devam edileceğini belirtti. Oktay, özetle şunları söyledi:

KAZANIMLARI KAYBETMEYELİM

“**Virüs** ile mücadelemiz başarılı bir şekilde devam ediyor. İniş süreci başladı. Arzumuz, Mayıs ayı içinde daha da dikkat çekici bir noktaya gelmesi. Amacımız, mücadelede elde ettiğimiz kazanımları kaybetmeden, ülkeyi yavaş yavaş normale geçirmek. Tüm sektörleri, kamu ve özeli yavaş yavaş, kademeli olarak açma sürecine gireceğiz. Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu’nun görüşlerini dikkate alarak, bütüncül bir yaklaşımla çalışıyoruz. Sona gelindi. Yol haritasını aşamalar olarak düşünmemek gerek. Dinamik bir süreç olarak tanımlamalıyız. Tüm veriler her gün değerlendiriliyor olacak.

Her sektör, her işletme, her işyeri genel kurallara uyacak. ‘Virüsten önceki normale ya da her şey bitti normale dönüyoruz’ değil. Hijyen, maske ve sosyal mesafe kuralları sürecek. Hizmet alan da hizmet veren de dikkat edecek. Kurallara uyulup uyulmadığı konusunda sıkı bir denetim yapılacaktır.

HER OLASILIĞA HAZIRIZ

Çalışmamızda her türlü senaryoya göre hazırlık yapıyoruz. Süreç bitmedi, kimse virüs bitti demiyor. Her olasılığa hazırız. Mesela normale dönüş planı hayata geçtikten sonra, olası bir yerde virüs tespit edilmesi durumunda nasıl hareket edileceğine ilişkin protokoller hazırlanıyor. Böylece ilgili tüm kurumlar, böyle bir durumda ne yapılacağını biliyor olacak. Panikle, apar topar değil şimdiden şartlar belirleniyor. Bunlar rehber haline getirilerek ilgililere verilecek.

BAYRAMA MÜJDE İÇİN ERKEN

Bayrama bir müjde, hediye için çok erken. Üç dört hafta var. Ülke olarak virüsle mücadelede bir özgüven yakaladık. Vatandaşla bir ahenk var. Bunu bozmadan devam etmek istiyoruz. Ekonomiyi de bir yandan canlandırmak istiyoruz. İnşallah kazanımları kaybetmeden Türkiye’yi hep birlikte normale döndürürüz.”

Bakan Albayrak, “Covid-19 sonrası için büyük bir potansiyelimiz olduğunu görüyoruz” dedi.. Adım adım işe dönüş

15. Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi toplantısı Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın başkanlığında videokonferans yöntemiyle dün gerçekleştirildi. Toplantıda 'adım adım işe dönüş' için yapılması gerekenler ele alınırken, Bakan Albayrak salgın sürecinde yaşanan gelişmelerin moral ve umudu arttırdığına vurgu yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı [Berat Albayrak](#)'ın 15. Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi toplantısı video konferans ile gerçekleştirildi. Bakan Albayrak, “Salgının yayılma hızının kontrol altına alınması, pik sürecinin dünya örneklerine göre çok ama çok daha düşük bir seviyeye atılması ekonomi tarafında da esnafımızın kepenkleri yeniden açması, üretimin eski seyrine geri dönmesi açısından da moralimizi, umudumuzu artırdı. Bu sebeple sizlerle adım adım işe dönüş açısından atmamız gereken adımları, almamız gereken tedbirleri, özellikle istihdamın, işgücü piyasamızın ayakta kalması, süreçten etkilenen firmalarımızın ve sektörlerimizin süratle toparlanması için yapılması gerekenleri konuşacağız” dedi. Bu süreçte Türkiye'nin güçlü sağlık sistemi, eşsiz toplumsal dayanışması ve dünyanın tüm köşelerine ulaştırdığı yardım elinin, Türkiye'ye karşı büyük bir teveccüh oluşturduğuna vurgu yapan

Albayrak, “Bu teveccühün işbirliklerine, yatırımlara yansıtacağına eminiz. Krizlerden hızlı çıkma refleksine ve tecrübesine sahip bir ekonomimiz, yeni süreçlere ivedilikle adapte olmayı başaran bir iş dünyamız var” diye konuştu

BÜYÜK POTANSİYEL

Ayakta tuttıkları üretim gücü, krizlerden sonra hızlı toparlanma reflekslerine sahip piyasalar ve sağlam ekonomik altyapı ile [koronavirüs](#) sonrası için büyük bir potansiyelin olduğunu dile getiren Berat Albayrak, “Türkiye’ye karşı yükselen teveccühü de dikkate aldığımızda, bu potansiyel uzun yıllardır hayalini kurduğumuz yüksek katma değerli üretime, ihracata ve istihdama dayalı ekonomi modelini tam manasıyla hayata geçirebileceğimizi bize gösteriyor” diye konuştu. Bu sürecin çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayan Albayrak, “Milletimiz bizi izliyor. Bu tarihi kavşakta ‘mış’ gibi yapanları da, kafasını kuma gömenleri, Türkiye’nin başarısından rahatsız olanları da not ediyor” dedi.

ÖNERİLERLE BELİRLEDİK

Salgın ile mücadeleyi en yüksek kararlılık ile en erken başlatan ülkelerin başında Türkiye’nin geldiğini vurgulayan Albayrak, “Tıpkı salgın ile olduğu gibi, salgının ekonomik etkileri ile mücadelede de hızlı karar alarak üretim gücümüzü ve istihdamımızı koruyacak adımlar attık. Tüm bu adımları ekonomi dünyasından ve sektörlerden gelen talep ve öneriler doğrultusunda belirledik. İşte bu adımlarla bugüne kadar 200 milyar TL’lik bir finansmanı piyasalarımızın, esnafımızın, işinsanlarımızın ve vatandaşlarımızın kullanımına sunduk” diye konuştu.

1929 BUHRANINDAN BÜYÜK OLACAK

Dünya ile istişareyi, tecrübe paylaşımını ihmal etmediklerine işaret eden Berat Albayrak, “Sağlık alanında ortaya koyduğumuz dayanışmanın benzerini ekonomi alanında da ortaya koyduk. Özellikle G-20 çatısı altında, zor durumdaki ülkelere destek sağlanmasının mutabakat metninde yer alması için sorumluluk üstlendik” dedi. [Koronavirüs](#) salgınının; küresel ekonomi ve ticarete kimsenin beklemediği, sonuçlarının nereye ulaşacağını kestiremediği bir hasar bırakacağını belirten Albayrak, sözlerini şöyle sürdürdü: “Şurası kesin ki bu hasar, 1929 buhranından da büyük olacak. Çin’de 44 yıl aradan sonra çeyreklik bir küçülme tablosu beklenirken, ABD’de işini kaybedenlerin sayısı 4 haftada 26 milyonu aştı. Türkiye olarak koronavirüs salgınıyla, kur saldırılarının etkilerini gidermek ve ekonomimizin bağışıklık sistemini güçlendirmek adına yoğun bir mücadele verdiğimiz dengelenme sürecinin sonunda karşılaştık. Dengelenme sürecinin kazanımları sayesinde Ekonomik İstikrar Kalkanı gibi kapsamlı bir tedbir setini çok hızlı bir şekilde devreye aldık.”

‘DESTEK OLDUK’

Bugün hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan şirketlere, esnafa ve vatandaşlara destek olabildiklerini vurgulayan Berat Albayrak, “Bugüne kadar 921 bin 751 esnafımızdan destek adımlarımıza talep geldi. 789 bin 232 esnafımızın sürecini tamamladık. Desteklerini hesaplarına yatırdık. İşletmelerimizden ise yaklaşık 148 bin 334 talep aldık, 126 bin 505 firmamıza finansman tahsisini gerçekleştirdik. Gerek esnaftan gerekse işletmelerden gelen taleplerde yüzde 85 gibi yüksek bir dönüş ortalaması yakaladık” diye konuştu. İş yapma

ortamının büyük zarar gördüğü böyle bir dönemde, bu kadar yüksek talebe kısa süre içerisinde bu oranda dönüş gerçekleştiren kamu bankalarının sürecin “gizli kahramanları” arasında yer aldığını belirten Albayrak, “Biz devlet olarak bundan sonraki süreçte de tüm gücümüzle milletimizin yanında olacağız” dedi.

ÇİFTÇİYE KREDİ ERTELEME İMKÂNI

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Twitter’den yaptığı paylaşımda, mayıs ve haziran aylarında vadesi gelecek Hazine destekli kredi geri ödemelerini faizsiz olarak 6 ay ertelediklerini vurguladı. Albayrak, “Böylelikle çiftçimize yaklaşık 6 milyar liralık kredi borcunu öteleme imkanı sunuyoruz” dedi.

TOPLANTIYA KİMLER KATILDI

Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi’nin, kısa adı ile FİKKO’nun, ekonomi ve finans alanındaki tüm kurumlarımızın yer aldığı, sistematik toplantılarında finans politikalarının belirlendiği ve uygulamaların takip edildiği en tepe merci olduğunu belirten Bakan Albayrak, toplantının koronavirüs gündemi sebebiyle ‘genişletilmiş’ bir formatta düzenlendiğini söyledi. Video konferans yöntemiyle düzenlenen toplantıya Bakan Albayrak’ın yanı sıra katılan isimler şöyle:

Türkiye Cumhuriyet **Merkez Bankası** Başkanı Murat Uysal, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Mehmet Ali Akben, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu, Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Politikalar Kurulu Başkanvekili Gülsüm Azeri, Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanı Göksel Aşan, Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Erişah Arıcan, Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Zafer Sönmez, Türkiye Bankalar Birliği Başkanı Hüseyin Aydın, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, TİM Başkanı İsmail Güle, TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, MÜSİAD Başkanı Abdurrahman Kaan, DEİK Başkanı Nail Olpak, ASKON Başkanı Orhan Aydın, Türk-İş Başkanı Ergün Atalay, Memur-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın, Hak-İş Genel Başkanı Mahmut Arslan, TESK Başkanı Bendevi Palandöken.

Alaattin AKTAŞ

Farkında mısınız, bir kısmımız gevşemeye pek hevesli

Son üç-dört gündür iyileşen hasta sayısının virüs kapanlardan fazla gelmesi kısıtlamaların gevşetilmesini isteyenlerin elini güçlendirdi. Bir de "Havalar ısınıyor, virüs zayıflayacak" algısı gevşeme isteklerini artırıyor.

Ne zaman ne yapılacağını bilemeyiz ama bir yandan toplum baskısı, bir yandan ekonominin bu şekilde daha fazla götürülemeyeceği gerçeği bir süre sonra yasakların esnetilmesi yönünde adımlar atılmasıyla sonuçlanabilir.

Bir kere sokağa çıkmak zorunda olanlar var. Sözümüz tabii ki onlara değil. Sokağa çıkacak, işe gidecek olanlar... Bu gruptakiler evde kalma olanağından zaten yoksunlar.

Sözümüz sokağa çıkan herkese de değil. Zaten sorun tek başına sokağa çıkmak da değil ki...

Önceki gün oturduğum semtte yürüdüm biraz. Ankara'da Esat Caddesi ve Tunalıhilmi Caddesi'nde. Bu iki caddenin farkını bu kez daha somut gözledim. Birbirini kesen bu iki caddeden Tunalıhilmi günlük tüketime dönük ürünlerin daha az satıldığı bir yer. Burada daha az market var örneğin.

Ankaralılar Tunalıhilmi Caddesi'ne kısaca Tunalı der. İşte Tunalı'da bazı işyerleri uzunca bir süredir kapalıydı. Ekonomik kriz yüzünden bu caddede çok sayıda dükkan zaten boştu. Korona sürecinde kapalı işyerlerine yenileri eklenmiş; ama buralar geçici bir süreliğine kepenk indirmiş. Bu konuya işaret eden notlar var.

Esat Caddesi'nin 500-600 metrelik kısmı ise 7-8 büyük marketin yer aldığı ve aklınıza ne gelirse bulabileceğiniz bir yer. Bu yarım kilometrelik bölümde adeta yok yoktur, bolluk hakimdir.

İşte bu bolluk böylesine dönemlerde dezavantaja dönüşebiliyor. Önceki gün Tunalı'dan Esat'a döndüğüm an, Antalya'da uçaktan inişte suratımıza nem ve sıcak çarpar ya hani, beni de öylesine bir kalabalık çarptı.

Tamam, marketlerde dışarıda kuyruk olunuyor.

Tamam, ATM'lerde işlem yapmak isteyenler önlerindeki ensesine üflercesine yakın durmuyor, sosyal mesafeye uymaya çalışıyor.

Ama cadde yine de kalabalık, fazlasıyla kalabalık...

Üstelik tehlikeli bir kalabalık bu. En az üçte birlik kesim maske takmıyor. Takanların en az yarısı da maskeyi çenesinin altına indirmiş, adeta süs gibi taşıyor. Herhalde gerektiğinde yukarı çekilecek.

Maskeler olmuş sanki aksesuar. Günde belki yarım saat gözde duran, diğer zamanlarda kafada taşıyan güneş gözlükleri gibi birer aksesuar.

Bazıları hiç ciddiye almadı ki...

Başlıkta "Bir kısmımız gevşemeye pek hevesli" dedik ama onlara da haksızlık etmeyelim. Gevşemeye hevesli olmak, en azından bir süre işi sıkı tutmak anlamına da gelir.

Bir kısmımız ise korona sorununu baştan beri hiç ciddiye almadı ki...

Koronayı sorun olarak görmeyenler için bir ölçü belirlemek gerekse, herhalde hiç maske takma gereği duymayan yaklaşık üçte birlik kesimi almak pek yanlış olmaz.

Ekranlarda da izliyoruz. Bazı yerlerde yoğun kalabalıklar oluşuyor. Esat Caddesi تنها bile kalır. Korona görünmüyor ya(!), herhalde bazıları bu yüzden pek rahat.

Bilimsel olarak kesin olarak kanıtlanmış değil ama kafamıza yer eden bir düşünce de var; havalar ısındıkça korona zayıflayacak, diye. Bir de ona güveniyoruz.

Eksik olmasınlar; önlemi elden bırakmayalım demekle birlikte resmi ağızlar da gün geçmiyor ki koronoyu ezdik DR. ERKAN AYDIN geçtik demeye gelecek açıklamalar yapmaktan geri durmuyorlar!

Vatandaş zaten bıkmış, gözü dışarıda.

Vatandaşın bir kısmı zaten hiç inanmamış.

Demir gibiyim, taş gibiyim, bana bir şey olmaz diyen de hiç az değil.

Tehlikeli gidiyoruz. Hele hele son günlerde virüs bulaşanların sayısı iyileşenlere göre çok az geliyor ya, bu tabii ki umut verdi vermeye ama toplumu fena halde rehavete de itti.

Bilim Kurulu Üyesi Prof. Tevfik Özlü durmaksızın uyarıyor; “Halen günde iki bin korona vakası görülüyor, aman dikkat” diye.

Bu uyarı görmesi gerekenler tarafından görülür mü dersiniz...

Sokak diye can atma hakkı olanlar işini kaybedenler

Korona yüzünden getirilen kısıtlamaların aşama aşama gevşetilebileceği, hatta il bazında düzenlemeye gidilmesinin söz konusu olabileceği belirtiliyor.

Ne yapılır, ne zaman yapılır; bilmiyoruz.

Ama bazı adımlar atılacaksa bunun işini kaybedenlerin derdine çare olmak amacını taşıması gerekir.

Yoksa birileri evde çok sıkıldı diye tabii ki adım atılmaz.

Bu dönemin en çok sıkılanları, adeta boğulanları işini kaybedenlerdir. İşsiz kalanların yanında “Evde sıkıldım, psikolojim bozuldu” demek biraz lüks bir yakınma kalır.

İşsiz kalan ve “Babamdan, annemden para istemeye utanıyorum” diyen gençlerin psikolojisine bakın!

İşsiz kalan ve evine nasıl para götüreceğini kara kara düşünenlerin psikolojisine bakın!

Bıçak sırtı bir dengedeyiz. Kısıtlamaların aşama aşama kaldırılması isteğinin altında tabii ki ağırlıkla ekonominin canlanması isteği yatıyordur. Hani keşke yarın tüm sorun geride kalsa da bütün işyerlerini tekrar açabilsek, her şeyi normale döndürebilsek. Ama artık yok öyle bir şansımız; uzun süre de olmayacak.

Ve en büyük tehlike, “Yaz geldi korona tehlikesi azaldı” ve “İyileşenlerin sayısı yeni hasta sayısına fark atıyor” diye hızlı bir gevşemeye gitmek olur.

Ama ne yazık ki, bir yandan toplum baskısı, bir yandan ekonomiyi bu şekilde daha uzun süre götüremeyecek olduğumuz gerçeği yakın zamanda gevşeme yönünde adımlar görmemize yol açabilir.

Ali Ekber YILDIRIM

29 Nisan 2020

Buğday fiyatı ve destekleme primi ne kadar olmalı?

Buğday hasadına yaklaşık bir ay kaldı. Geçen yıl olduğu gibi hasat başlamadan buğday alım fiyatı açıklanacak. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), üretim maliyetini, enflasyon verilerini, dünya piyasalarındaki fiyatları ve gelişmeleri dikkate alarak fiyat belirleme çalışmasını tamamladı. Bu çalışma, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sunulacak. Hububat alım fiyatları ile verilecek destekleme priminin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklaması bekleniyor.

Uluslararası Hububat Konseyi, bu sezon küresel buğday üretiminin yüzde 6.5 oranında artarken, tüketimin yüzde 9.2 artacağını öngörüyor. Stratejik ürün olarak kabul edilen buğdayda sadece üretim ve tüketim değil, ticaret ve stok miktarı da artıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'nün Nisan ayı Buğday Raporu'na göre, 2020-2021 sezonunda dünya buğday üretiminin 768 milyon ton, tüketimin 760 milyon ton, ticaretin 180 milyon ton ve stokların ise 283 milyon ton olması bekleniyor. Bu verilere göre üretim, tüketim, ticaret ve stok miktarı son 5 yılın en yüksek seviyesinde olması öngörülüyor.

Türkiye'nin üretimi %5 artacak

Türkiye'de ise Ulusal Hububat Konseyi ve TMO'nun yaptığı son değerlendirmelere göre buğday üretiminin geçen yıla göre yüzde 5 oranında artması bekleniyor. Geçen yıl buğday üretimi 19 milyon tondur. Bu yıl 20 milyon tonun üzerine çıkması ve 20 milyon 500 bin tona ulaşabileceği öngörülüyor. Son yıllarda ilk kez, TMO ve özel sektör yeni alım sezonuna stoksuz girecek. Bu nedenle buğday alım talebinin yüksek olması bekleniyor.

Prim desteği 25 kuruş olmalı

Ulusal Hububat Konseyi, 2019- 2020 Değerlendirme Raporu'nda buğday ile ilgili özetle şu bilgilere yer verdi: "Pandemi süreci, daha önceki birçok krizde olduğu gibi

Üretim ve gıdada kendimize yeterliliğin önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Paranız olsa da istediğiniz ürünleri bu dönemlerde satın alamama riski daima göz önünde bulundurulmalı ve özellikle buğday gibi stratejik ürünlerde tercih ve politikalar daima üretimden yana olmalıdır. TMO'nun piyasayı regüle edici fonksiyonu yanında buğday gibi stratejik ürünlerde özellikle sıklıkla yaşanan krizleri de göz önünde bulundurarak, yeterli stok yapması hayati öneme haizdir. Buğdaya verilen ve yıllardır aynı kalan 5 kuruşluk prim desteğinin geçen yıl 10 kuruşa çıkarılması çok olumlu bir yaklaşım olarak değerlendirilmiş ve takdirle karşılanmıştır. Ancak bu artışın yıllardır yapılmadığı gerçeğinden hareketle hissedilir bir etki oluşturması için bu rakamın en az 20-25 kuruşa yükseltilmesi önerilmektedir. Hastalığın yayılmasının tedarik zincirinin sınırlanması, finansmana ulaşmadaki kısıtlar nedeni ile maliyetler yükselmektedir. Ayrıca, artan döviz kurlarına bağlı olarak tarımsal üretim maliyetlerindeki ilave yükseliş de dikkate alınmalıdır. Tarımsal girdilere uygulanan KDV ve ithalat vergileri geçici olarak düşürülmelidir. Üretimde en büyük payı enerji maliyetleri almakta olduğundan, tarımsal motorinde TV'nin düşürülmesinin gündeme alınması, elektrik enerjisinin tarıma çok daha düşük fiyatla arz edilmesi önerilmektedir.”

Dünya fiyatından yüksek olacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, geçen yıl olduğu gibi buğday alım fiyatının dünya fiyatlarının üzerinde olacağını söyledi. Geçen seneki artış oranlarını hatırlatalım. 2018 yılında ton başına 1.050 lira olan Kırmızı/ Beyaz Sert Ekmeklik Buğday alım fiyatı 2019 yılında yüzde 29 artışla ton başına 1.350 lira olarak açıklandı. Geçen yıl 1.100 lira olarak açıklanan makarnalık buğday alım fiyatı 2019 yılında yüzde 32 artırılarak ton başına 1.450 liraya çıkarıldı.

Hasat döneminde üretici buğdayını açıklanan fiyatın altında satmak zorunda kalırken, sonraki aylarda açıklanan bu fiyatların çok üzerine çıkıldı. Makarnalık buğday fiyatı ton başına 2 bin lirayı gördü. TMO piyasaya müdahale etti.

TMO, Nisan ayında ekmeklik buğdayın tonunu Katma Değer Vergisi (KDV) hariç tonunu 1450-1525 lira arasında satışa çıkardı. İthal ekmeklik buğdayın tonunu ise 1525 liradan satışa sundu. Yerli ve ithal makarnalık buğdayın tonunu KDV hariç 1825 liradan satışa arz etti.

Bakan Pakdemirli'nin buğday alım fiyatını dünya fiyatının üzerinde olacağı açıklaması ve dünya fiyatının ton başına 230-240 dolar olduğu dikkate alındığında, 2020 ürünü buğday alım fiyatının ton başına 1650 ile 1700 lira civarında açıklanması beklenebilir. Bunun zerine destekleme primi de eklenecek.

Rusya yakından izlenmeli

Dünya buğday ticaretinde Karadeniz ülkeleri olarak adlandırılan, Rusya, Ukrayna ve Kazakistan etkili. Buna Romanya'yı da eklemek gerekir. Özellikle Ukrayna ve Romanya'da kuraklığın etkisi ile üretimde düşüş bekleniyor.

Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı ülke konumuna gelen Rusya'nın dış ticaret politikası çok önemli. Özellikle de Türkiye açısından. Çünkü Türkiye 2019'da 19 milyon ton buğday üretirken 9.8 milyon ton buğday ithal etti. Bunun yaklaşık yüzde 80'ini Rusya'dan aldı. Bu buğdayın büyük bölümü işlenerek un ve makarna olarak ihraç edildi. Bu yıl aynı rahatlıkla ithalat yapılabilir mi? Rusya'nın, Ukrayna ve Kazakistan'ın hem üretim hem dış ticaret politikası bunu belirleyecek. Daha önce hep söylediğimiz gibi, Türkiye'nin ithal buğdaya dayalı un ve makarna ihracatı kendi içinde risk taşıyor. Sanayicilerin de desteği ile yerli üretime dayalı ihracat politikasına geçilmesi gerekiyor. Kolay ithalat dönemi bitti.

Rusya Federasyonu, koronavirüsün ülkede görülmesi ile birlikte tahıl ihracatını önce durdurdu. Sonra bu karardan vazgeçerek Haziran'a kadar 7 milyon ton ihracat yapılacağını ilan etti. Belirlenen bu kota doldu ve 1 Temmuz 2020'ye kadar ihracat yasaklandı. Böylesine dalgalı bir politika Türkiye'yi doğrudan etkileyecektir.

Özetle, üretimi sürdürülebilir kılacak bir fiyat ve destekleme primi açıklanmalı. Bugün verilen fiyat ve destek primi gelecek yılların üretimini yönlendirecek.

Çiftçinin 2 aylık kredi borcuna 6 aylık öteleme

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, önceki gün çiftçilerin Mayıs ve Haziran'da vadesi dolacak hazine destekli Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri'ne olan kredilerinin 6 ay erteleneceğini söyledi. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak sosyal medyada yaptığı paylaşımında alınan bu kararlarla çiftçinin 6 milyar liralık kredi borcunun ötelendiğini duyurdu. Çiftçiler sadece iki aylık borç ötelemesinin yetersiz olduğunu, ayrıca sadece hazine destekli kredilerin ertelendiğini belirterek 2020 yılına ait tüm kredi ödemelerinin en az bir yıl ötelenmesi gerektiğini ifade ediyor.

Abdulkadir Selvi

Türkiye'nin normalleşme takvimi

29 Nisan 2020

Koronavirüsle mücadelede dünyadan olumlu veriler gelmeye başladı.

Tünelin ucunda ışık görüldü. Mayıs ayıyla birlikte Avrupa'da bazı ülkeler normalleşme takvimini uygulamaya koydu. Devlet, dört aşamalı bir normalleşme takvimi üzerinde çalışıyor.

Normalleşmenin birinci adımını hazırlık aşaması oluşturuyor. Bu süreç önümüzdeki hafta, 4 Mayıs Pazartesi günü başlayacak. Ramazan Bayramı'ndan sonra, 26 Mayıs'ta sona erecek. Hazırlık aşamasında normalleşmeye kademeli bir geçiş öngörülüyor. Marketlerin, berberlerin, AVM'lerin belirli kısıtlamalar kapsamında açılması gibi. Şehirlerarası seyahatlerdeki kısıtlama buraya dahil değil.

DİĞER ÜÇ AŞAMA

İkinci aşama 27 Mayıs-31 Ağustos 2020 tarihleri arasını kapsıyor. Şehirlerarası seyahat kısıtlamasının kaldırılacağı, uluslararası seyahatlerin kademeli olarak açılacağı, belirli kriterler kapsamında yaz tatilinin gerçekleşeceği ama okulların kapalı olacağı dönem. Üçüncü aşama 1 Eylül'den başlayıp yıl sonuna kadar devam ediyor. 31 Aralık 2020'de sona erecek olan dönemde okullar açılacak, kamu tam kapasite olarak çalışacak.

Dördüncü aşama 1 Ocak 2021 tarihinde başlayıp, gelişmelere göre ucu açık olarak devam edecek. Bu aşama büyük ölçüde COVID-19 aşısı ve ilacının bulunup bulunmamasına göre geçerli olacak. Eğer virüs ortadan kalkar ya da aşı bulunursa belki hiç ihtiyaç kalmayacak. 2021 yılı ona göre planlanacak.

EKONOMİDE BİR İVME YAKALANMASI HEDEFLENİYOR

HAZİNE ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, koronavirüsle mücadele sürecinde işletmelerimize 200 milyar dolar kaynak aktarıldığını açıkladı.

Türkiye bu süreçte üretim durmasını, işsizlik olmasını diye çaba gösterdi. Şimdi ise çarklar dönsün, üretim başlasın, tüketim harekete geçsin diye çalışılıyor. Koronavirüsle birlikte ekonomiler dibe vurdu. Ama geleceği kim iyi planlarsa, bu krizi fırsata çevirecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomide hızlı bir çıkış yakalanabileceği düşüncesinde olduğu ve "Buradan bir ivme yakalayabiliriz" dediği söyleniyor. Dün Berat Albayrak'ın başkanlığında finansal istikrar ve kalkınma komitesi toplantısı yapıldı. Bugün de Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ile TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılımıyla sözleşmeli tarım lansmanı yapılacak. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Hazine'ye ait atıl arazilerin tarıma açılmasına ciddi destek veriyor. AK Parti MYK toplantısında "Evinizin önünde küçük bahçeleriniz varsa onları ekin. Bir karış toprağı değerlendirmemiz lazım" demiş.

EN ÇOK NEYİ ÖZLEDİK?

KORONAVİRÜS günlerinde evlerimize kapanmışken, tarihimizde hiç yaşamadığımız kadar sokağa çıkma yasağına maruz kalmışken, sosyal mesafe kuralı yaşam tarzımız haline gelmişken en çok neyi özledik? Kimi dostlarıyla sabahlara kadar sohbet etmeyi, kimi denizin kenarında şezlonga uzanıp güneşlenmeyi, kimi şöyle acılı bir kebabı yemeyi özlemiştir.

Tabii ki herkesin özlemleri farklı farklı. Merak ettiğim birçok sorunun cevabını bulduğum bir araştırmayı sizinle paylaşmak istiyorum. Areda Survey isimli araştırma kuruluşu bu çalışmayı 24-26 Nisan tarihleri arasında, Türkiye genelinde 1800 kişi üzerinde yapmış. En çok da sevdiklerimize sarılmayı özlemiştir. Halkımızın yüzde 25.3'ü "Sevdiklerime doya doya sarılıp kucaklaşmayı özledim" diyor. Hele gençler!

Sokağa çıkma yasağının hafta sonu rutinine dönüştüğü bir dönemde haliyle ikinci sırada dışarı çıkıp özgürce dolaşma özlenmiş. Yüzde 23.3 oranıyla ikinci sırada. Sizi oranlara boğmayayım ama aile ve akraba ziyareti üçüncü sırada. Bu da aile bağlarımızın güçlü olduğunu gösteriyor.

KEBAP MİS GİBİ KOKUYOR

Arkadaşlarla vakit geçirmeyi, pikniğe, sinemaya, kafeye, restorana gitmeyi, sokaktan simit alıp yemeyi, midyeyi özlememizi anlıyorum. Kuaförün, berberin en yakın akraba kadar özlendiğinin farkındayım.

Ama işe gitmeyi de okula gitmeyi de özlemiştir. Ben demiyorum, araştırma onu gösteriyor. Halkımız dışarı çıktığında en çok neyi yemek, içmek istiyormuş? Burnunuza mis gibi kebab kokusu geldi mi? Geldi geldi. Çünkü ilk sırada “Dışarı çıktığımda kebab yiyeceğim” demiştir. Şimdiden afiyet olsun. Biz diğer başlıklara bakalım. Dönere ayrı bir başlık açmış halkımız kebaptan hariç olarak. Demek ki bu milletin bir döner sevgisi var ki hiçbir şeyle kıyaslanmaz.

LAHMACUNUN TAHTI SARSILDI

İtiraf edeyim, bir şey beni şaşırttı. Lahmacun çok sonralarda geliyor. Köftenin, kelle paçanın, kokorecin hatta mangalda ızgaranın bile gerisinde. Lahmacunu neden özlemedik? Koronavirüs günlerinde evlerde son sürat lahmacun pişirmeye koyduğumuz için olmasın? Antep lahmacununun tahtını sarstık...

HAYAT TARZIMIZI DEĞİŞTİRECEK

Büyük bir felaketten sonra hani “Vallahi de billahi de bir daha bunu yapmayacağım” deriz ya, araştırmada da koronavirüsten sonra hayatımızda yapmak istediğimiz değişiklikler yer alıyor. İlk sırada sağlıklı yaşama özen göstermek geliyor. Şaşırtıcı değil. Onu “Aileme daha çok zaman ayıracağım” seçeneği izliyor. “Aile kuracağım” diyen de çok. Hani boşanma oranları artıyor deniliyor ya, bizim halkımıza tam tersi etkisi olmuş. Koronavirüs salgını insanların merhamet duygularını güçlendirmiş. Üçüncü sırada yardım ve hayır işlerine daha fazla zaman ayıracağım şıkkı geliyor. Tabii sadece zaman değil, para da ayırmak gerekiyor.

Kazaya gelmeyelim

Esfender KORKMAZ

29 Nisan 2020

Dünya Pandemi ilan ettiği için dikkatlerimizi ve imkanlarımızı bu güne çevirdik. Bu güne çevirmemiz doğaldır. Çünkü hiçbir sorun, Pandemi sorunundan daha önemli değildir.

Biz Türkiye olarak, Uluslararası ve Ulusal düzeyde elimizden geleni yapıyoruz. Ancak aynı zamanda arkamızı da kollamamız gerekiyor. Döviz; varlığında da yokluğunda da Türkiye'nin yumuşak karnı olmuştur.

2014'e kadar bol sıcak para girişi, bizi rehavete soktu. Bu nedenle;

- TL değer kazandı, üretimde ithal girdi oranı arttı;
- Girdi ithalatını finanse etmek için dış borçlanma hızlı arttı,
- Bol sıcak para girişi, dalgalı kur politikasının ödemeler dengesinin otomatik dengeye getirme özelliğini çalıştırmadı,
- Kontolsüz para hareketleri ve hukukun üstünlüğünde geri düşmemiz nedeni ile tasarrufların yurt dışına döviz olarak çıkışı hızlandı.
- Dolar ve TL çift para olarak kullanıldı. Dolarizasyon MB para ve faiz politikasında enflasyon hedeflemesinde başarısız olmasına neden oldu.

Son üç yıldır, takke düştü kel göründü. Bu gün sıcak para çıktı, doğrudan yabancı sermaye yatırımları durdu, tersine bazı yabancı firmalar ve özellikle bazı yabancı bankalar çıkıyor. Kur şoku yaşadık, halen de TL riskleri de katarsak yüzde 25 oranında daha düşük değerdedir.

TL'nin düşük değerinde olması, ithalatın azalmasına ve ihracatın artmasına neden olmalıydı, olmadı... Çünkü ithal ikame yatırımları için güven ortamı yoktur. İthalat yapamazsak, üretim yapamayız.

Döviz sorunu, dış borç riskini artırdı. Türkiye'nin dış borçlarının milli gelire oranı yüksek değil fakat, fert başına gelir artışı ve döviz kazanma potansiyelimiz düşük olduğu için temerrüt riski yüksektir. Bu riski için Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinin uluslar arası sigorta risk primi olan CDS'ler bir göstergedir. Türkiye'nin CDS oranı 10 gün önce 650 baz puan iken dün 578'e

geriledi. Ama yine de yüksektir. Bu yüzden Türkiye en az yüzde 6 yüzde 7 faizle dış borç alabiliyor.

Merkez Bankası rezervlerinin büyüklüğü de, Dış Borç riski için bir göstergedir. Şubat 2020'de, resmi döviz varlıkları 107,7 milyar dolar iken dün yayınlanan MB verilerine göre yüzde 14,5 oranında azalarak Mart 2020 de 92.1 milyar dolara geriledi. Döviz varlıkları daha fazla yüzde 21.9 oranında azaldı ve 59.2 milyar dolara geriledi.

Mb uluslararası rezevler ve döviz likiditesi -mart 2020

	Milyar Dolar
A. Resmi rezerv varlıklar	92.1
1. Döviz Varlıkları	59.2
2. SDR'ler ve İMF rezerv Pozisyonu	2.0
3. Altın	31.4
B. Bir yıl içinde net çıkışlar	
1. Döviz kredileri, menkul kıymetler ve mevduat işlemlerinden doğan yükümlülükler.	- 22.4
2. Yurt içi ve yurt dışı yerleşik bankalarla yapmış olduğu finansal türev işlemlerinden kaynaklanan net döviz ve altın yükümlülükleri (*)	-30.9
Not: * 16.3 milyar doları bir ay vadelidir.	
3.Diğer Borç hesapları.	-2.4
C . Şarta bağlı döviz yükümlülükleri	-32,7

(Bir yıl içinde ödenecek Hazine garantili dış borçlar,

Bankacılık sektörünün döviz ve altın cinsinden

zorunlu karşılıkları ve akreditifler)

Döviz rezervleri, dış borçlarda temerrüt riski açısından önemlidir. Yukarıdaki tablo iyi bir tablo değildir. İşimiz kolay değildir. Bir yandan virüsle uğraşırken diğer yandan döviz sorunu ve dış borç riskimiz artmışken, hala hutbeleri tartışan bir milletiz. Bu şartlarda İMF' den Corona 19 desteği almamız sorunu bir süre erteleyebilir.

28 Nisan 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Her açıdan olağan zamanlara geçişin heyecanını yaşıyoruz

Belli ki koronavirüs salgınının sebep olduğu kısıtlamalar aşamalı biçimde sona erecek. Dün toplanan Bakanlar Kurulu bu aşamaların hangi sektörlerde ve toplumun hangi kesimlerinde gerçekleşeceğini enine boyuna değerlendirdi.

Uzman olduk

Tabii ki can kayıpları hesaba alındığında ve ülkenin genel olarak yitirdiği maddi değerler hatırlandığında bu salgının hafife alınacak bir yanı yoktur. Ayrıca sürekli uyarılar sayesinde hepimiz koronavirüs uzmanı olduk. Bu salgın hastalığa karşı en iyi savunmanın hastalığa yakalanmamak olduğunu öğrendik. Ev hapsine bu bilginin ışığında gönüllü biçimde razı olmadık mı?

Başkanlık sistemi

Bu arada Başkanlık Sistemi'nin bu gibi zorlu durumlarda ne kadar etkili bir yönetim biçimi olduğunu da öğrendik. Bugün için bu sistem Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kişiliğine ve yeteneklerine endekslidir. Ancak problemlili durumlara anında müdahale etmek ve devletin bütün kurumlarını aynı hedefte birleştirmek konusunda, Cumhurbaşkanlığı Sistemi'nin model olarak gerekliliğine de inandık...

Normal zamanlara geçiş

Hepimizin beklentisi olağanüstü durumların geride kalmasıdır. Bu beklenti sade koronavirüs salgınının geride kalmasını içermiyor. 2016'daki FETÖ'cü darbe girişimi ertesindeki olağanüstü koşulların da geride kalmasını bekliyoruz.

Dolayısıyla "**Düşünce suçu**" kavramı kapsamına giren fiillerden ötür yapılan

tutuklamaların da artık geride kalmasını bekliyoruz.

Devlet çok güçlü

Yaşadıklarımız devletin ve seçilmiş siyasetin ne kadar güçlü olduklarını göstermiştir. Ayrıca Türkiye'nin gelişmişliğinin ve gücünün farkına bütün dünya tanık olmuştur. Yani bu yeni dönemde özgürlükçü ve çoğulcu bir demokrasinin ülkesi olduğumuzu da bütün dünyaya göstermeliyiz artık. Olağan zamanlara her açıdan geçişin heyecanını yaşamaktayız.